

ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ

ГОДИНА XIII
ISSN – 1312-0417

ЗДРАВЕ

БРОЙ 1/2014

PHYSICAL MEDICINE REHABILITATION HEALTH Vol 13 №1/2014

OFFICIAL JOURNAL OF

**ASSOCIATION OF PHYSICAL
MEDICINE & REHABILITATION**

MEMBER OF

ESPRM

European Society of
Physical & Rehabilitation Medicine

PRM SECTION AND BOARD OF

**EUROPEAN UNION OF
MEDICAL SPECIALISTS**

**ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА
АСОЦИАЦИЯ ПО ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ**

ФИЗИКАЛНА МЕДИЦИНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ ЗДРАВЕ

ГОДИНА XIII
ISSN – 1312-0417

БРОЙ 1/2014

PHYSICAL MEDICINE REHABILITATION HEALTH

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: доц. д-р Марин МАРИНКЕВ
EDITOR in CHIEF: Assoc. Prof. Marin MARINKEV

ЗАМ. ГЛАВЕН РЕДАКТОР: проф. д-р Елена ИЛИЕВА
ASSOC. EDITOR: Prof. Elena ILIEVA

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ / EDITORIAL COUNCIL:

доц. д-р Асен АЛЕКСИЕВ, доц. д-р Иван ЧАВДАРОВ, д-р Любина ВЕСЕЛИНОВА /секретар/
Assoc. Prof. Assen ALEKSIEV, Assoc. Prof. Ivan CHAVDAROV, Dr. Lyubina VESSELINOVA /secretary/

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ / EDITORIAL BOARD:

Почетни членове: проф. д-р Иван АНГЕЛОВ, проф. д-р Димитър КОСТАДИНОВ,

доц. д-р Стамат СТАМАТОВ

Emeritus Members: Prof. Ivan ANGELOV, Prof. Dimitar KOSTADINOV,

Assoc. Prof. Stamat STAMATOV

Редовни членове / Members:

д-р Татяна АНГЕЛОВА
доц. д-р Георги ГЕОРГИЕВ
проф. д-р Младен ГРИГОРОВ
доц. д-р Марина ДИКОВА
проф. д-р Андрей ЙОТОВ
доц. д-р Коста КОСТОВ
проф. д-р Иван МИЛАНОВ
доц. д-р Яна ПЕТРОВСКА
проф. д-р Рашо РАШЕВ
доц. д-р Майя РЯЗКОВА
доц. д-р Тодор ТОДОРОВ
доц. д-р Владимир ХРИСТОВ

Dr. Tatyana ANGELOVA
Assoc. Prof. Georgi GEORGIEV
Prof. Mladen GRIGOROV
Assoc. Prof. Marina DIKOVA
Prof. Andrey IOTOV
Assoc. Prof. Kosta KOSTOV
Prof. Ivan MILANOV
Assoc. Prof. Yana PETROVSKA
Prof. Rasho RASHEV
Assoc. Prof. Maiya RYAZKOVA
Assoc. Prof. Todor TODOROV
Assoc. Prof. Vladimir CHRISTOV

Prof. Alain DELARQUE, Prof. Calogero FOTI, Prof. Franco FRANCHIGNONI,
Prof. Alessandro GIUSTINI, Prof. Christoph GUTENBRUNNER, Prof. Marta IMAMURA,
Prof. Zeki KARAGULLE, Prof. Crt MARINCEK, Prof. Xanthi MIHAIL,
Prof. Guy VANDERSTRAETEN

АДРЕС: София, 1618 бул. „Овча купел”2-в, тел.: +35929555273, факс: +35928553023
Банкова сметка – ЮРОБАНК И ЕФДЖИ, клон-1 София, IBAN: BG85BPBI79401046711201; BIC: BPBIBGSF
www.bgsprm.com; e-mail: office@bgsprm.com

Печат: ПРИМА ПРИНТ ЕООД, СОФИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

Година XIII, Брой 1 / 2014 г.

Обзори

СЪВРЕМЕННИ МЕТОДИ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА СВЕТЛИНАТА В БОРБАТА С ИНФЕКЦИЯТА В РАНЕВОТО ПОЛЕ – Р. Симонова, К. Сапунджиев 3

За практиката

КОМБИНИРАНО ПРИЛОЖЕНИЕ НА ИНЖЕКЦИОНЕН КОЛАГЕН И КИНЕЗИТЕРАПИЯ ЗА ЛЕЧЕНИЕ НА СИНДРОМА НА ЗАМРЪЗНАЛОТО РАМО – Ил. Тодоров, Н. Ушева 8

КЛИНИЧНО ПОВЕДЕНИЕ В РЕХАБИЛИТАЦИЯТА НА СЛУЧАИ С МНОЖЕСТВЕН МИЕЛОМ – Л. Веселинова, Ю. Райнов 13

ПРОУЧВАНЕ ВЪЗМОЖНОСТИТЕ НА НИСКОЕНЕРГИЙНИТЕ ЛАЗЕРНИ ЛЪЧЕНИЯ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ЗАЗДРАВТЕЛНИЯ ПРОЦЕС НА ОПЕРАТИВНИТЕ РАНИ НА МЕКИТЕ ТЪКАНИ В УСТНАТА КУХИНА – МЕТОДИКИ НА ПРИЛОЖЕНИЕ – Хр. Лалабонова 19

ПОВЛИЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ ПРИ ЖЕНИ, ОПЕРИРАНИ ЗА КАРЦИНОМ НА ГЪРДА, СЛЕД ПРОВЕЖДАНЕ НА ПСИХОРЕХАБИЛИТАЦИОННА ПРОГРАМА – Я. Кашилска, А. Петков, К. Георгиев, Д. Баева, Е. Адърска, П. Василева, А. Хубенова 22

ПОДХОДЯЩИ И ЕФЕКТИВНИ КАРДИОРЕХАБИЛИТАЦИОННИ ИНСТРУМЕНТИ В УСЛОВИЯТА НА ЗАДЪЛБОЧАВАЩАТА СЕ КРИЗА В БЪЛГАРСКОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ - Я. Папатамасу, Ц. Воденичаров, Т. Димитров, К. Георгиу, Тр. Троев, Ел. Илиева 28

Информационен дневник

НОВИ КНИГИ - БИОТАЛАСОЛОГИЯ - доц. д-р Стамат Стаматов, дм 33

IN MEMORIAM
ДОЦ. СТАМАТ СТАМАТОВ 34
ДОЦ. ВЕСЕЛИНА ЕДРЕВА 35

Редакционни

ОБЗОР НА ПУБЛИКУВАНИТЕ МАТЕРИАЛИ В СПИСАНИЕТО ПРЕЗ 2013 г. 36

CONTENT

2014 Volume 12, Issue 1

Reviews

CONTEMPORARY METHODS OF LIGHT APPLICATION IN FIGHTING WOUND INFECTIONS – R. Simeonova, K. Sapundjiev 3

In terms of practice

APPLICATION OF COLLAGEN INJECTIONS AND KINESITHERAPY IN THE TREATMENT OF THE "FROZEN" SHOULDER SYNDROME – I. Todorov, N. Usheva 8

MILESTONES IN THE CLINICAL REHABILITATION OF CASES WITH MYELOMA MULTIPLE – L. Vesselinova, J. Rainov 13

STUDY OF THE LOW-LEVEL LASER RADIATION CAPABILITIES IN STIMULATING THE HEALING PROCESS OF SOFT TISSUE SURGICAL WOUNDS IN THE ORAL CAVITY: METHODS OF APPLICATION - Hr. Lalabonova 19

IMPACT ON THE QUALITY OF LIFE OF WOMEN WHO HAD A BREAST CANCER SURGERY, AFTER COMPLETING A PSYCHOREHABILITATION PROGRAM - Y. Kashilska, A. Petkov, K. Georgiev, D. Baeva, E. Adyraska, P. Vassileva, A. Hubenova 22

APPROPRIATE AND EFFECTIVE CARDIAC REHABILITATION TOOLS IN THE TIME OF DEEPENING CRISIS REGARDING BULGARIAN HEALTHCARE SYSTEM - J. Papathanasiou, Tz. Vodenicharov, T. Dimitrov, K. Georgiou, T. Troev, E. Ilieva 28

Information journal

NEW BOOKS - BIOTHALASSOLOGY – Assoc. Prof. S. Stamatov 33

IN MEMORIAM
ASSOC. PROF. STAMAT STAMATOV 34
ASSOC. PROF. VESELINA EDREVA 35

Editorials

OVERVIEW OF PUBLISHED MATERIALS IN THE JOURNAL IN 2013 36

ПОЧИНА

**доц. д-р Стамат Николов Стаматов, дм
(30.01.1923 г. – 10.01.2014 г.)**

Напусна ни завинаги един от пионерите на физикалната медицина и морелечението.

Доц. Стамат Стаматов е роден на 30 януари 1923 г. в гр. Варна. През 1947 г. завършва Медицинския факултет на Софийския университет. От 1948 г. е ординатор във Варненската окръжна болница, през 1952 г., след специализация в ИСУЛ, организира едно от първите отделения по физикална терапия към Окръжна болница – Варна. Специализира медицинска климатология при проф.

Чубуков (Москва) и създава филиал на Института по курортология и физиотерапия във Варна, който по-късно става център за морелечение и медицинска климатология. През 1962 г. защитава кандидатска дисертация на тема: „Крайморско климатолечение на болни с бронхиална астма“. През 1974 г. е избран за доцент към Медицински университет – Варна.

Обликът на доц. Стаматов като научен работник, преподавател и лекуващ лекар се откроява с голяма ерудиция и задълбочени проучвания в областта на морелечението. Той се изявява като ентузиаст, новатор и високо компетентен учен, търсец винаги нови и оригинални пътища в медицинската теория и практика на морелечението. Доц. Стаматов проучва и възможностите на крайморските курортни фактори при редица социално значими заболявания (хипертонична болест, исхемична болест на сърцето, бронхиална астма, хроничен бронхит и др.). Автор е на над 220 публикации (клинични, клинично-експериментални, организационно-методични и др.), отпечатани у нас и в чужбина, както и на доклади, изнесени на национални и международни научни прояви. Автор и съавтор е на над 15 монографии, учебници и практически ръководства. Генерален секретар на Международната конфедерация по медицински туризъм, президент на Международната асоциация по таласотерапия през 1974–1979 г., член-кореспондент на Медицинската асоциация по физикална терапия на Германия, почетен член на чешкото научно общество „Пуркиние“, почетен член на Българското дружество по физикална терапия. Той е един от организаторите на медицинския лечебен туризъм по българското крайбрежие. От 1963 г. е хоноруван преподавател по медицински туризъм в Икономическия университет – Варна, а от 1986 г. – и консултант към Клинично-балнеологичен център „Добруджа“ в курорта Албена. Под негово ръководство са защитени две дисертации и са реабилитирани трима негови научни сътрудници (доц. Михалков, доц. Боянова и доц. Тодоров). Награден с почетен знак на МУ – Варна, Златна статуетка от Съюза на учените – Варна, почетен гражданин на гр. Варна.

Българското физиотерапевтично общество загуби една високо ерудирана и харизматична личност.

Бог да го прости!

Изготвил:

*Доц. д-р Тодор Тодоров, дм,
ръководител Катедра по ФРМ
и професионални болести
към Медицински университет – Варна*

ПОЧИНА

**доц. д-р Веселина Владева Едрева, дм
(12.02.1937 г. – 3.02.2014 г.)**

На 3 февруари 2014 г. почина доц. д-р Веселина Едрева, дм - един от най-изтъкнатите представители на съвременната българска школа по физикална медицина и рехабилитация.

Доц. д-р Веселина Владова Едрева е родена на 12.02.1937 г. в гр.Бургас.

Нейният творчески път е тясно свързан с развитие на балнеологията в страната.

Дисертационният ѝ труд и множество от научните ѝ публикации полагат фундамента на знанията за въздействието на минералните води върху човешкия организъм. Научните ѝ дирения в областта на питейното балнеолечение при болни с метаболитен синдром, подагра и бъбречно-каменна болест я нареждат сред водещите специалисти както в страната, така и в чужбина.

Неуморният ѝ дух и желанието ѝ за откриване на специфичното въздействие на питейното балнеолечение с минерални води върху бъбречно каменната болест ѝ позволи посредством електронната микроскопия да проникне в дълбините на човешкото познание и да обогати и постави емпиричното в балнеологията на научна основа.

Доц. д-р Веселина Едрева е неуморният сторонник за ефективното използване на националното богатство от минерални води за развитие на балнеотуризма в страната и достойното му позициониране на международния пазар.

Творческият път на доц. Веселина Едрева е свързан с Научния институт по курортология, физиотерапия и рехабилитация /НИКФР/, където е редовен докторант и защитава своята докторантура. Дълги години е член на Научния съвет към института. Заемала е отговорни административни длъжности. Била е научен ръководител на докторанти от страната и чужбина. Автор е на над 200 научни труда. Като методичен ръководител към санаториалната мрежа е внедрила множество балнеолечебни методики в известните курорти в страната като Велинград, Вършец, Хисар, Старозагорски минерални бани и др.

Доц. д-р Веселина Едрева е дългогодишен член на Републиканското дружество по курортология, физиотерапия и рехабилитация. Тя е един от основателите на Асоциацията по физикална медицина и рехабилитация.

Името на доц. д-р Веселина Едрева, дм, е вписано в почетната листа на изтъкнатите специалисти по физикална и рехабилитационна медицина!

Изготвил:

д-р Татяна Ангелова, дм,
председател на УС на АФМР

ОБЗОР НА ПУБЛИКУВАНИТЕ МАТЕРИАЛИ В СПИСАНИЕТО ПРЕЗ 2013 г., т. 12

1. Георгиев Г. – Наднормено тегло и затлъстяване – исторически корени и постижения на медицината, 1, 3-11.
2. Алексиев А., Вълкова Г. – Проучване върху ефективността на gina-електрофореза с колаген при вертеброгенна болка, 1, 12-19.
3. Веселинова Л., Ковачев Ст. – Нискоинтензивно постоянно магнитно поле при усложнения след радикални онкогинекологични операции, 1, 20-23.
4. Елкова Х., Илиева Е., Димитрова Д. – Проблеми в организацията на извънболничната рехабилитация при болни с мозъчен инсулт, 1, 24-29.
5. Ангелова Т. – Информация за проведеното Общо събрание на АФМР на 23. март. 2013 г. в Старозагорски бани, 1, 30.
6. Маринкев М. – Преминали защити на дисертационни разработки на специалисти по физикална и рехабилитационна медицина, 1, 31.
7. Йотов А. – Съвременни аспекти при тазобедреното и колянното ендопротезиране, 2, 3-15.
8. Папатанасиу Я., Тр. Троев, И. Колева, Е. Илиева – Групови кардиорехабилитационни модели при хронична сърдечна недостатъчност: бъдеще и перспектива пред българската кардиорехабилитация, 2, 16-19.
9. Маринкев М. – Възможности за по-тясна колаборация между физикалната и рехабилитационна медицина и козметиката, 2, 20-21.
10. Веселинова Л. – Върху комуникацията на риска в структурите по физикална и рехабилитационна медицина, 2, 22-27.
11. Организационен комитет на VII конгрес по ФРМ – в Сандански – обява, 2, 28.
12. Ангелова Т. – За първи път годишният конгрес на Европейската СПА асоциация се провежда в България, 29.
13. Маринкев М. – Наши видни специалисти постигнаха значителни успехи в началото на тази година, 2, 30.
14. Маринкев М. – Нови книги - монография на доц. д-р Илиева – „Съвременен подход в рехабилитацията при остеоартроза чрез екстракорпорална ударновълнова терапия, 31.
15. Веселинова Л., Райнов Ю. – Електрохимическата терапия – настояще и бъдеще, 3, 3-9.
16. Веселинова Л. – Анализ на специфичната експозиционна обстановка в структурите по физикална и рехабилитационна медицина, 3, 10-17.
17. Елкова Х. – Медицинската рехабилитация като съвременна технология за подобряване качеството на живот на болните с мозъчен инсулт, 3, 18-23.
18. Карафизиева Д. – Честване на 40-годишния юбилей на Специализирана болница за рехабилитация „Здраве“ – Баня, 3, 25.
19. Маринкев М. – Насоки в съвременното развитие на физикалната и рехабилитационна медицина, 3, 26-28.
20. Ангелов Ив. – Значение на курортните фактори за успешното провеждане на рехабилитацията в Баня, 3, 29-30.
21. Ангелова Т., Стойчева М. – Рационалното използване на естествените физикални фактори в българските курорти – предпоставка за успешно развитие на здравен туризъм, 3, 31-33.
22. Маринкев М. – In memoriam – доц. Ивайло Пашев.
23. Ангелова Т. – Оценка на резултатите от VII конгрес по ФРМ, 4, 3.
24. Коларов Зл., Нестерова Р. – Остеоартроза и качеството на хрущяла – постижения, нови технологии, нововъзникнали въпроси и нерешени проблеми, 4, 4-10.
25. Алексиев А. – Сравнителен анализ между електроаналгезия със или без лекарствена йонофореза при екзацерирана лумбосакрална болка, 4, 11-18.
26. Ангелова Т., М. Стойчева, Е. Михова, Д. Берчева, В. Димитрова – Приложение на gina-магнитофореза при болни с гонартроза, 4, 18-22.
27. Веселинова Л. – Клинично повлияване на остеопоротични състояния със селективна ултравиолетова терапия, 4, 22-28.
28. Грозева А., М. Стойчева – Възможности за профилактика и рехабилитация на диабетната полиневропатия в курорта Поморие, 4, 28-31.
29. Веселинова Л. In memoriam – проф. Гатев.

Съставил – доц. д-р М. Маринкев, дм

